

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 100/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. Š., CSc., D., pre namietané porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina a jeho rozsudkom č. k. 14 C/121/2011-59 z 20. októbra 2011 a postupom Krajského súdu v Žiline a jeho rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre

namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) a jeho rozsudkom č. k. 14 C/121/2011-59 z 20. októbra 2011 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012.

Z obsahu s'ťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že s'ťažovateľka sa návrhom z 28. marca 2011 podaným okresnému súdu domáhala proti P. S. (ďalej len „odporca“) zaplatenia sumy 867,07 € s príslušenstvom z dôvodu neuhradenia poplatkov za hovorné a mesačných poplatkov podľa zmluvy o pripojení a dodatkov k tejto zmluve. Dňa 5. mája 2011 okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. 8 Ro/96/2011-40, ktorým zaviazal odporcu uhradiť s'ťažovateľke dlžnú sumu s príslušenstvom. Tento platobný rozkaz bol z dôvodu jeho nedoručenia do vlastných rúk odporcu okresným súdom zrušený.

Pojednávania okresného súdu konaného 20. októbra 2011 sa s'ťažovateľka „z dôvodu hospodárnosti konania“ nezúčastnila, pričom svoju neúčasť riadne a včas ospravedlnila a okresný súd požiadala, aby v prípade námietok zo strany odporcu pojednávanie odročil pre účely zabezpečenia jej účasti. Bez prítomnosti oboch účastníkov konania okresný súd rozsudkom č. k. 14 C/121/2011-59 z 20. októbra 2011 rozhodol, že odporca je povinný zaplatiť s'ťažovateľke sumu 494,17 € s príslušenstvom, a vo zvyšnej časti návrh s'ťažovateľky zamietol. Okresný súd zároveň určil, že „zmluvná podmienka uvedená v dodatku k zmluve o pripojení Fix... je neprijateľná“. Proti zamietajúcej časti rozsudku okresného súdu (bod 2 výroku), ako aj časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky (bod 3 výroku) podala s'ťažovateľka odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012 odvolaním napadnuté výroky rozsudku okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka uviedla, že „z dôvodu opatrnosti poukazujúc... na zatiaľ neustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR“ sa rozhodla uplatniť svoje práva popri dovolaní podanom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) aj prostredníctvom sťažnosti zaslanej ústavnému súdu. Pokiaľ by ústavný súd považoval túto sťažnosť za predčasne podanú a z tohto dôvodu by ju odmietol, navrhuje potvrdiť „zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti voči rozhodnutiam súdov 1. a 2. stupňa aj po rozhodnutí NS SR o dovolaní“.

Podľa názoru sťažovateľky postupom a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okresnému súdu sťažovateľka vytýka to, že jej neumožnil vyjadriť sa k otázke ne/prijateľnosti zmluvných podmienok služby Fix. Napriek žiadosti sťažovateľky o odročenie pojednávania pre účely zabezpečenia jej prítomnosti, „ak by nemal byť nárok v celom rozsahu priznaný, teda aj ak by súd mal akúkoľvek pochybnosť o neprijateľnosti nejakej podmienky“, okresný súd pojednávanie neodročil a neumožnil sťažovateľke k veci vyjadriť sa, a tak legitímne reagovať na prípadné pochybnosti súdu o oprávnenosti nároku, ktorý bol žalobným návrhom uplatnený. Vzhľadom na predchádzajúce priznanie nároku platobným rozkazom sťažovateľka nemohla tušiť, že okresný súd rozhodne inak, a v dobrej viere predpokladala rozhodnutie vo svoj prospech. Ani zo zápisnice z pojednávania konaného 20. októbra 2011 nevyplýva, že by okresný súd chcel umožniť účastníkom vyjadriť sa k tejto skutočnosti, resp. že by neprijateľné zmluvné podmienky výslovne oboznamoval a posudzoval. Týmto postupom okresného súdu bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom. Okresný súd úplne znemožnil účinnú obranu sťažovateľky a odoprel jej spravodlivosť a súdnu ochranu.

Sťažovateľka tvrdí, že v odvolacom konaní bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces, pretože napriek nedostatočne zistenému skutkovému a správneému stavu zo strany okresného súdu nedošlo k zopakovaniu a doplneniu dokazovania, ale naopak, k nekritickému a nepreskúmateľnému potvrdeniu

rozhodnutia bez vysporiadania sa so závažnými odvolacími dôvodmi a argumentáciou sťažovateľky, a to všetko bez nariadenia pojednávania, ktorého potreba bola okrem opätovného dokazovania daná navyše aj z dôvodu zrejmej existencie verejného záujmu na nariadení pojednávania. Odvolací súd nesprávne, mechanicky a formalisticky aplikoval aj § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, čím fakticky tiež poprel označené práva sťažovateľky.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že prvostupňový súd aj odvolací súd porušili čl. 6 dohovoru aj tým, že v tejto veci rozhodli v rozpore s praxou iných súdov, ktoré v obdobných prípadoch pri hodnotení skutkového stavu priznali sťažovateľke nárok v celom rozsahu a neurčili neprijateľnosť zmluvných podmienok. Konajúce súdy nesprávne aplikovali jednotlivé právne normy a vec nesprávne právne posúdili, v dôsledku čoho sú odôvodnenia ich rozhodnutí nesprávne a s ohľadom na sťažovateľkou tvrdené skutočnosti aj nedostatočné, čo predstavuje porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

Postupom oboch súdov a ich rozhodnutiami v rozpore so zákonnou úpravou Slovenskej republiky i Európskej únie došlo v dôsledku judikovania určených neprijateľných podmienok aj k porušeniu základných práv sťažovateľky vlastniť majetok a podnikat'.

Sťažovateľka v petite sťažnosti žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu a jeho rozsudkom č. k. 14 C/121/2011-59 z 20. októbra 2011 (resp. odvolaním napadnutých výrokov tohto rozsudku, pozn.) a postupom krajského súdu a jeho rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012 boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,13 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetnom sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho rozsudkom č. k. 14 C/121/2011-59 z 20. októbra 2011 a postupom krajského súdu a jeho rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012.

1. Preskúmaniu napadnutého rozsudku okresného súdu (resp. odvolaním napadnutých výrokov tohto rozsudku, pozn.) vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu označených práv ústavným súdom bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí požiadať o ochranu tohto práva ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, IV. ÚS 380/04, III. ÚS 5/05). Takýmto súdom bol vo vzťahu k okresnému súdu krajský súd, ktorý rozsudkom č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012 odvolaním napadnuté výroky rozsudku okresného súdu potvrdil.

Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V tejto časti ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažovateľka v sťažnosti výslovne uviedla, že ochrany svojich už uvedených práv sa „z dôvodu opatrnosti...“ rozhodla domáhať okrem sťažnosti zaslanej ústavnému súdu aj podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 10 Co/3/2012-83 z 25. októbra 2012. Dovolanie je ako príloha pripojené aj k ústavnej sťažnosti.

Vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj na to, že dovolacie konanie ešte nie je skončené, musela byť sťažnosť sťažovateľky odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľka k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju vo vzťahu ku krajskému súdu odmietol ako

neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2013